

Zamecki, Stefan

Z działalności Pracowni Historii Nauk Ścisłych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 24/r2, 469-470

1979

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

INSTYTUT HISTORII NAUKI, OŚWIATY I TECHNIKI

ZEBRANIE ZAKŁADU HISTORII ORGANIZACJI NAUKI

17 XI 1978 r. doc. Z. Kowalewski zapoznał zebranych z koncepcją swojej nowej pracy pt. *Potencjał warszawskiego ośrodka naukowego po Drugiej Wojnie Światowej*. Na wstępie referent dokonał próby zdefiniowania podstawowych terminów występujących w pracy, z centralnym pojęciem „potencjału naukowego”, przez które rozumie zbiór osób zajmujących się nauką, a następnie omówił źródła, periodyzację dziejów nauki polskiej okresu powojennego i ogólny układ pracy.

W dyskusji doc. S. Amsterdamski zwrócił uwagę na brak wyraźnego określenia charakteru opracowania. Pozostali dyskutanci, obok polemiki wokół terminu „potencjał naukowy”, zajęli się również merytoryczną stroną pracy. Doc. B. Jaczewski, podkreślając potrzebę tego typu opracowania, zaproponował zwrócenie szczególnej uwagi na stronę organizacji nauki warszawskiej. Dr W. Rolbiecki uważał za konieczne położenie większego nacisku na organizacyjne i materialne warunki twórczości naukowej. Dr E. Tomaszewski sugerował ujęcie zagadnienia w sposób porównawczy, tj. na tle sytuacji istniejącej w całym kraju, aby w ten sposób lepiej uwydatnić rolę warszawskiego ośrodka naukowego. Wyrzcił też opinię o potrzebie ukazania organizacji nauki warszawskiej po II Wojnie Światowej.

Jan Piskurewicz
(Warszawa)

Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI HISTORII NAUK ŚCISŁYCH

W 1978 r. w byłej Pracowni Historii Nauk Ścisłych (przemianowanej w ostatnim kwartale na Zakład Historii Nauk Ścisłych) wygłoszono następujące referaty: 5 stycznia dr M. Malewicz mówiła o elementach naukowych i paranaukowych w źródłach narracyjnych polskich XI—XV w.; 9 października mgr D. Romanowska — o własnych badaniach w dziedzinie historii matematyki, prowadzonych podczas jej pobytu na studiach w Związku Radzieckim; 16 października mgr M. Bąk — o powstaniu polskiej terminologii w naukach ścisłych; 23 października — prof. J. Dobrzycki — o problemie błędu pomiaru w badaniach astronomicznych do początków XVII w. i mgr K. Szymborski — o swych badaniach w dziedzinie historii fizyki; 30 października dr S. Zamecki — o poglądach T. S. Kuhna na temat tradycji matematycznej i empirycznej w dziejach nauki (uzupełnieniem była wypowiedź mgr A. Arendarskiego na temat programów badań w dziedzinie historii nauki); 27 listopada dr B. Orłowski i mgr L. Królikowski — o własnych badaniach w dziedzinie historii polskiej techniki; 4 grudnia mgr J. Matuszewski (Poznań) — o problemach metodologicznych fizyki galileuszowskiej.

Niektórzy pracownicy wygłosili referaty na różnych zebraniach naukowych poza Pracownią Historii Nauk Ścisłych — w kraju i zagranicą. I tak: prof. J. Dobrzycki w sierpniu wygłosił w Monachium referat, poświęcony problematyce błędów pomiaru w badaniach astronomicznych do początków XVII w., a w Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku referat o wybranych problemach astronomii Kopernika; mgr M. Bąk w sierpniu wygłosił referat w Turku (Finlandia), poświęcony problemowi — języki narodowe a język nauki; dr S. Zamecki w maju wygłosił referat na zebraniu Zespołu Historii Nauki XIX w., który stanowił wprowadzenie do dyskusji nad jego książką pt. *Koncepcja nauki w szkole lwowsko-warszawskiej* (1977), a na seminarium poświęconym filozoficznemu problemom techniki, zorganizowanym w Politechnice Gdańskiej, referat pt. *Chemia — nauka praktyczna czy teoretyczna?*

Stefan Zamecki
(Warszawa)

ZEBRANIE ZESPOŁU HISTORII BOTANIKI

Coroczne zebranie Zespołu Historii Botaniki odbyło się 28 października 1978 r. Wygłoszono na nim 2 referaty: Dr Danuta Nespiak (z Wrocławia) *Materiały do biografii naukowej Wojciecha Jastrzębowskiego*. Referentka przedstawiła pokrótce życiorys tego wybitnego polskiego botanika, a następnie omówiła krytycznie różne aspekty jego działalności. Przede wszystkim pokazała zakres i metody badania flory polskiej przez tego uczonego oraz gromadzenia przez niego ogromnych materiałów zielnikowych niezbędnych do większej syntezy. Materiały te zaginęły w wyniku działań wojennych 1863 r. Następnie dr Nespiak scharakteryzowała pracę dydaktyczną Jastrzębowskiego w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Rolnictwa w Marymoncie i jego wkład w wykształcenie wielu wybitnych polskich przyrodników i rolników. Na zakończenie przedstawiła stan źródeł do badania historii życia i pracy tego uczonego.

W dyskusji zwrócono uwagę na konieczność pogłębienia znajomości dydaktycznej działalności W. Jastrzębowskiego, a także przypomnienie jego prac z dziedziny filozofii, egonomiki i mineralogii. Pełna naukowa biografia Jastrzębowskiego czeka jeszcze na opracowanie.

Mgr Wanda Grębecka wygłosiła referat pt. *Jan Wolfgang — organizator zespołowych badań szaty roślinnej w Polsce*. Na podstawie odnalezionych materiałów archiwalnych (m. in. korespondencji i dzienników podróży) zrelacjonowała prace nad organizacją wypraw badawczych mających na celu naukowe poznanie Puszczy Białowieskiej (1821—1824). Omówiła też osobisty wkład Wolfganga w te prace. Był on twórcą koncepcji programowej badań, wyrażonej w *Instrukcji* oraz kierownikiem i opiekunem naukowym całości pracy. Referentka podjęła próbę oceny naukowego poziomu tych badań na tle prac florystycznych prowadzonych w owym czasie w Europie.

Dyskutanci zwrócili uwagę na potrzebne prowadzenia badań interdyscyplinarnych w zakresie historii przyrodznawstwa. Postać J. Wolfganga niejednokrotnie była przedmiotem opracowań; zawsze jednak zwracano uwagę na jego działalność na polu farmacji. Działalność naukowa i dydaktyczna na polu botaniki była bądź pomijana, bądź niedoceniana.

Wanda Grębecka
(Warszawa)

ZEBRANIE ZESPOŁU HISTORII NAUK ROLNICZYCH

22 listopada 1978 r. odbyło się w Krakowie zebranie, na którym przewodniczącą Zespołu — doc. Stanisław Brzozowski — przedstawił na wstępie krótkie sprawozdanie z działalności Zespołu w r. 1978. W zebraniu uczestniczyło 25 osób. Re-